

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ ТА ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ

Акцептний кредит - це форма вексельного кредиту, що надається векселедавцю і виступає як гарантійна послуга.

Банк – це така кредитна організація, що виконує депозитні, кредитні та розрахункові операції.

Банк з економічної точки зору, – це автономне, незалежне підприємство, суб'єкт господарювання, що виконує такі функції: 1) залучення депозитів; 2) надання кредитів; 3) розрахунково-касове обслуговування клієнтів.

Банківський кредит - це позичковий капітал банку у грошовій формі, що передається у тимчасове користування на засадах строковості, повернення, платності, забезпеченості та цільового використання.

Банківська платіжна картка (БПК) це ідентифікаційний засіб, за допомогою якого держателю картки надається можливість виконання операцій по своєму рахунку для здійснення оплати товарів і послуг та отримання готівки.

"Безнадійні" кредитні операції - це операції, імовірність виконання зобов'язань за якими з боку позичальника/контрагента банку (з урахуванням фінансового стану позичальника та рівня забезпечення) практично відсутня, ризик за такими операціями дорівнює сумі заборгованості за ними.

Власний капітал банку являє собою грошові кошти, внесені акціонерами (засновниками) банку, а також кошти, утворені у процесі його подальшої діяльності.

Врахування векселів - це форма кредитування банком суб'єкта господарювання шляхом придбання векселя до настання строку платежу за ним зі знижкою (дисконтом) за грошові кошти з метою одержання прибутку від погашення векселя в повній сумі. Враховуючи вексель, банк тим самим надає векселедержателю-пред'явнику строковий кредит.

Гарантія чи порука - це зобов'язання третьої особи погасити борг позичальника у випадку його неплатоспроможності.

Депозити – кошти, що внесені до банку клієнтами – приватними особами та компаніями, зберігаються на їх рахунках та використовуються у відповідності до режиму рахунка та банківського законодавства.

Диверсифікація кредитів - це розподіл їх між певною кількістю позичальників.

Доручення про кредитове перерахування в автоматизованих розрахункових палатах здійснюються за допомогою електронних носіїв.

Доручення про кредитові перерахування у системах “жиро” (італ. giro - круг, оборот) – перерахування у системах безготівкових розрахунків, що можуть базуватися як на паперових носіях, так і на електронних повідомленнях і передбачають зарахування взаємних вимог і зобов'язань учасників розрахунків.

Забезпечення (collateral) – види і вартість активів, що запропоновані як додаткове забезпечення позики.

Забезпечення кредиту - спосіб страхування банку від ризику неповернення клієнтом позички.

Загальні умови (conditions) – стан економічної кон'юнктури та інші зовнішні чинники, що можуть вплинути на фінансове становище позичальника.

Залучені ресурси формують переважну частину ресурсів, що використовується комерційними банками для виконання активних операцій/

Іменний чек – виписується на користь певної особи.

Застава - це частка матеріального майна, право власності якого належить позичальникові і перейде до банківської установи у разі невиконання позичальником своїх зобов'язань, які передбачені кредитною угодою.

Заставадавець - юридична чи фізична особа - власник, або особа, якій власником надано право на заставу, передає майно, право на вимогу, цінні папери для застави.

Заставодержатель - банк, якому передається в заставу майно і майнові права та цінні папери для забезпечення повернення виданої позики.

Інвестиційний портфель (або портфель цінних паперів) – це сукупність придбаних банком цінних паперів, право на володіння, користування та розпорядження якими належить банку та які згруповані за їх типами та призначенням.

Інвестиційні банки – це кредитні установи, які провадять засновницько-емісійну діяльність. Вони здійснюють розміщення на фондовому ринку акцій та облігацій корпорацій, займаються злиттям і поглинанням, торгівлею похідними фінансовими інструментами, структурованим фінансуванням. Ресурси цих банків формуються також за рахунок випуску цінних паперів.

Інвестиційні операції комерційних банків – це їх діяльність по розміщенню ресурсів в об'єкти інвестування: цінні папери, статутні фонди підприємств, нерухомість, колекції тощо.

Інфляційний ризик полягає у тому, що при високих, насамперед, неочікуваних темпах інфляції доходи інвесторів не можуть компенсувати швидко знецінення вкладених коштів. Особливо це стосується інвестицій у цінні папери з фіксованим розміром доходу.

Іпотека - різновид застави нерухомого майна (головним чином, землі і будівель) з метою одержання позики.

Іпотечні банки спеціалізуються на наданні довгострокових позик під заставу нерухомості – землі та будов. Кошти для надання кредитів іпотечний банк отримує від продажу заставних листів та іпотечних облігацій, які є надійними борговими зобов'язаннями банку, що гарантують фіксовані відсотки.

Іпотечний кредит - це особливий вид економічних відносин з приводу надання кредитів під заставу нерухомого майна.

Класифікація кредитних операцій - це оцінка рівня ризику за кожною кредитною операцією з урахуванням фінансового стану позичальника, стану обслуговування позичальником кредитної заборгованості та рівня забезпечення кредитної операції.

Коефіцієнт ліквідності - показник, що характеризує спроможність фірми перетворювати свої активи в наявні кошти для задоволення вимог постачальників та кредиторів фірми.

Контокорентний рахунок - рахунок, на якому обліковуються власні кошти клієнта (кредитове сальдо) і кредити банку (дебетове сальдо).

Кошти, доходи (means) – банк оцінює розмір прибутку, що отримує позичальник, з точки зору можливості сплати відсотків при здійсненні нормальної фінансової діяльності.

Кредитний договір - це угода в письмовій формі між кредитором і позичальником, яка визначає взаємні зобов'язання та відповідальність сторін і не може змінюватись в односторонньому порядку без згоди обох сторін.

Кредитна операція - це договір щодо надання кредиту, який супроводжується записами за банківськими рахунками, з відповідним відображенням у балансах кредитора та позичальника.

Кредитна політика – документально оформлена схема організації і контролю кредитної діяльності банку.

Кредитний ризик пов'язаний з тим, що емітент, який випустив боргові цінні папери, може опинитися у скрутному фінансовому становищі, що ставить під сумнів його спроможність сплачувати відсотки та повернути основну суму боргу.

Кредитний ризик - ймовірність несплати позичальником основного боргу та відсотків, які належать сплаті за користування кредитом у терміни, визначені в кредитній угоді.

Кредитний ризик - ризик невиконання позичальником (контрагентом банку) зобов'язань за кредитними операціями (тобто ризик того, що сплата позичальником відсотків і основного боргу за кредитними операціями проводитиметься з відхиленнями від умов кредитної угоди або взагалі не проводитиметься).

Кредитоспроможність - це якісна оцінка позичальника, яка дається банком до розгляду питання про можливість і умови кредитування і дозволяє передбачити ймовірність своєчасного повернення позичок та їх ефективного використання.

Кредитна лінія - згода банку-кредитора надати кредит у майбутньому у розмірах, які не перевищують заздалегідь обумовлені розміри за певний відрізок часу без проведення додаткових спеціальних переговорів.

Лізинговий кредит - це відносини між юридичними особами, які виникають у разі оренди майна і супроводжуються укладанням лізингової угоди. Лізинг є формою майнового кредиту.

Ліміт кредитування - це гранична сума кредиту, яку позичальник може отримати в банку.

Майно (capital) – розмір і структура акціонерного капіталу компанії, особистий достаток ключових акціонерів компанії або підприємця.

Нарахування складних відсотків означає, що нараховані відсотки додаються до основної суми боргу і на них в свою чергу нараховуються відсотки.

Овердрафт - короткостроковий кредит, що надається банком надійному клієнту понад його залишок на поточному рахунку в цьому банку в межах заздалегідь обумовленої суми шляхом дебетування його рахунку. При цьому утворюється дебетове сальдо.

Одерний чек – виписується на користь певної особи чи за її наказом (англ. by order).

Ощадні банки орієнтують свою діяльність на залучення дрібних вкладів населення на певний строк і надання позичок приватним особам.

Платоспроможність - здатність юридичної чи фізичної особи своєчасно і повністю виконати свої платіжні зобов'язання.

Позичальник - суб'єкт кредитних відносин, який отримав у тимчасове користування грошові кошти на умовах повернення, платності та строковості.

Погашення (repayment) – спроможність позичальника генерувати грошові потоки для погашення кредиту.

Портфельні інвестиції являють собою придбані банком цінні папери, що належать різним емітентам і не забезпечують контрольної участі та прямого управління об'єктом інвестицій. Володіння пакетом акцій у розмірі до 10% загального обсягу вважається портфельною інвестицією.

Правило п'яти "сі" – система оцінки кредитоспроможності клієнта, яка застосовується в банках США.

Принципи кредитування - це правила поведінки кредитора і позичальника у процесі здійснення кредитних операцій банку.

Пролонгація - продовження терміну чинності кредитної угоди.

Простий позичковий рахунок - це рахунок з якого здійснюється разова видача позики, кожна її видача оформляється документально на основі заявки позичальника та необхідного пакету документів.

Прострочена заборгованість - позика, неповернена банку у встановлений строк. Проблемна позика - це позика, повернення якої може не здійснитись у зв'язку з виникненням певних фінансових проблем у позичальника.

Процентний ризик інвестиційного портфеля полягає у потенційній мінливості розміру доходів внаслідок змін рівня відсоткових ставок.

Репутація позичальника (character) – характеризується відповідальністю і компетентністю керівництва, своєчасністю розрахунків по раніше отримуваних кредитах, якості наданих звітів тощо.

Ризик ліквідності пов'язаний з неможливістю у певних ринкових умовах продажу цінного папера інакше, ніж за суттєво зниженою ціною.

Сек'юритизація (від англ. security – цінний папір) – продаж на ринку частини активів комерційного банку, головним чином зобов'язань клієнтів по виданих позиках, у формі цінних паперів, що забезпечені цими активами і погашаються з коштів, що надходять від позичальників.

Спеціальний позичковий рахунок - це рахунок, з якого протягом всього періоду кредитування здійснюється оплата платіжних документів у межах заздалегідь обумовленої суми.

Споживчий кредит - це позичка, яка надається тільки в національній грошовій одиниці фізичним особам - резидентам України на придбання споживчих товарів тривалого користування та послуг і повертається в розстрочку, якщо інше не передбачено умовами кредитного договору.

Спроможність (ability) – оцінка бізнесу позичальника, його здатність виготовляти конкурентоспроможну продукцію.

Страхування кредитних операцій - це створення певного фонду грошових коштів для покриття можливих збитків від неповернення позичок.

Страхування ризику непогашення кредиту - це спосіб забезпечення зобов'язань, при якому банк самостійно страхує видану позику шляхом укладання зі страховою організацією договору про добровільне страхування кредитного ризику.

Строкові депозити – це депозити з погашенням у фіксований термін, передчасне їх закриття клієнтом приводить до штрафу у вигляді втрати частини відсотків відповідно до терміну, що залишився до договірної дати закінчення депозиту.

Структуризація позики - це встановлення певних її параметрів (сума, термін, ставка відсотку, цільове призначення тощо).

Сума (amount) – обґрунтування суми позики виходячи з аналізу балансу позичальника та сутності проекту, що кредитується.

Уступка вимоги (цесія) - документ позичальника (цедента), в якому він уступає свою вимогу (дебіторську заборгованість) кредитору в якості забезпечення повернення позики.

Фінансові можливості (capacity) – спроможність повернути взяті позику за рахунок поточних грошових надходжень або коштів від продажу активів.

Характер (character) – особистість позичальника, його репутація у діловому світі, відповідальність і готовність виконати взяті на себе зобов'язання, його взаємовідносини з банком.

Ціль (purpose) – мета використання кредитних ресурсів.